

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/kongresy/podkarpacki-kongres-pamieci-na/191773,Raport-Edukacja-dla-pamieci-Prezentacja-wynikow-badania-swiadomosci-historycznej.html>
26.02.2026, 17:21

Raport „Edukacja dla pamięci”. Prezentacja wyników badania świadomości historycznej Polaków

Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej, Jasionka, 4–5 października 2023 roku.

04.10.2023

Pierwszego dnia kongresu zaprezentowane zostały wyniki raportu „Edukacja dla pamięci” dr. hab. Krzysztofa Malickiego, prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego na temat świadomości historycznej mieszkańców województwa podkarpackiego oraz ich wiedzy historycznej i postaw wobec przeszłości.

[POBIERZ PDF](#)

Raport jest efektem prac zespołu naukowców pod kierownictwem dr. hab. Krzysztofa Malickiego, prof. UR, który na zlecenie Instytutu Pamięci Narodowej, przeprowadził w 2022 r. badania na grupach społecznych o kluczowym znaczeniu dla projektowania polityki edukacyjnej. Wyniki zleconych przez IPN badań na temat wiedzy historycznej Polaków i ich postaw wobec przeszłości zostały przedstawione 13 kwietnia podczas Kongresu Pamięci Narodowej w Warszawie. [Na Podkarpackim Kongresie Pamięci Narodowej omówione zostały wnioski dotyczące Podkarpacia.](#)

Naukowcy zadali 387 mieszkańcom Podkarpacia (osobom powyżej 20 roku życia, uczniom szkół średnich oraz nauczycielom historii) pytania o postaci, wydarzenia i miejsca, związane z historią ich małej ojczyzny – rejonem, w którym mieszkają, które wywołują w nich dumę i które są postrzegane przez nich jako ważne. Celem tych pytań była nie tylko chęć stworzenia kanonu pamięci regionalnej, lecz także określenia w jakich sferach aktywności wskazywane postaci czy wydarzenia będą się sytuować. Pośrednim celem pytań było także sprawdzenie poprawnej wiedzy o „małej przeszłości” regionalnej.

W odpowiedziach na pytania o postaci związane z Podkarpaciem respondenci wskazywali głównie Ignacego Łukasiewicza, pioniera przemysłu naftowego, założyciela pierwszej na świecie kopalni ropy naftowej w Bóbrce oraz gen. Władysława Sikorskiego, który urodził się w Tuszowie Narodowym, wsi położonej w województwie podkarpackim. Za najważniejsze wydarzenia historyczne regionu respondenci najczęściej uznawali powstanie lampy naftowej (1853) i pomoc Żydom podczas II wojny światowej (zwłaszcza w kontekście męczeństwa rodziny Józefa i Wiktorii Ulmów w marcu 1944 r.). Ale aż 41% respondentów zaznaczyło odpowiedź „Trudno powiedzieć”, co pokazuje, że jak wielkie jest pole do działania w zakresie edukacji historycznej.

Młodzież podkarpacka nie różni się od rówieśników w Polsce co do oceny internetu, filmów i telewizji oraz tematów rozmów o przeszłości w małych gronach (np. rodzinnym, rówieśniczym). Istotne różnice statystyczne zauważamy w ocenie drukowanych źródeł wiedzy. Te ostatnie uczniowie z Podkarpacia częściej oceniali jako atrakcyjne i wiarygodne. Co ciekawe, oceny szkolnych lekcji przekazujących wiedzę o historii są surowe. Są one częściej postrzegane jako mniej atrakcyjne, mniej wiarygodne i mniej ważne jako źródło wiedzy. Interesujące jest to, że 44% badanych uczniów szkół podkarpackich w kategorii „najbardziej wiarygodne” wskazało miejsca i przedmioty.

Edukacja dla pamięci

Przekaz wiedzy historycznej w kontekście
postaw Polaków wobec ich przeszłości

Raport „Edukacja dla pamięci”

Pliki do pobrania

[Raport „Edukacja dla pamięci” \(pdf, 6.34 MB\)](#)